

DĖL VYRIAUSYBĖS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONIŲ PLANO

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK), susipažinusi su Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos parengtu Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo priemonių plano projektu (toliau – Planas), teikia savo pastebėjimus ir siūlymus.

Visų pirma, atkreipiame dėmesį, jog plane **pasigendame konkretumo – nenurodyti siekiami veiklos rodikliai, finansavimas ir terminai**, per kuriuos planuojama pasiekti dalį/visus užsibrėžtus tikslus. Dėl to itin sudėtinga įvertinti keliamų tikslų ambicingumą ir proveržį, kurio tikimasi pasiekti.

Antra, norime atkreipti dėmesį į nuolat kintančią teisinę bazę švietimo srityje, pvz., Aukštojo mokslo įstatymas per praėjusius metus buvo keistas net 7 kartus, o aukštosioms mokykloms tenka dirbti net su 45 šio įstatymo redakcijomis, todėl pasigendame siūlymo peržiūrėti sistemiskai teisės aktus ir leisti visų lygių mokykloms prognozuoti savo veiklas. Nuolatinė teisės aktų kaita suponuoja išvadą, kad yra nežinomi tikslai, kryptys, rezultatai švietime.

Trečia, ne mažiau svarbu yra įvertinti švietimo ir mokslo stiprybes ir tik tuomet nubrėžti gaires misijoms. Priemonių plane numatoma rengti į misijas orientuotų ilgalaikių programų, pvz., žalio kurso, gaires ir investuoti į tokių programų įgyvendinimą, kuriam pritartume, bet realiai vertiname, kad Lietuvoje trūksta potencialo, kuris leistų tokias programas rengti, o tas potencialas, kuris stiprus, pvz. gyvybės moksluose, niekaip neatsispindi priemonių plane. Vėl gi, klausimas, kokie resursai numatomi skirti tokioms programoms įgyvendinti.

Ketvirta, pritariame, patrauklios mokytojo darbo vietos tikslui, tačiau pasigendame priemonių orientuotų ne į magistro laipsnio įgijimą, bet į jau paruoštų ir rengiamų pedagogų potencialo panaudojimą jiems suteikiant papildomą antro dalyko kvalifikaciją. Paminėtina, kad šiuo metu yra ganėtai daug investuojama į pedagogų parengimą, tačiau tik apie 26 procentus baigusią dirba pagal įgytą profesiją, todėl siūlome investuoti į šiuos žmones ir išlaikyti juos šiame sektoriuje suteikiant galimybę jiems įgyti papildomas kompetencijas ar kvalifikaciją.

Penkta, visos priemonės, ypač susijusios su profesiniu ir aukštuoju mokslu, yra orientuotos į tam tikrų profesijų darbuotojų parengimą, tačiau nėra orientuojamos į naujas kompetencijas, į bet kokių profesijų žmonių prisitaikymą besikeičiančioje darbo rinkoje. Centralizuotas studijų pagal atskiras studijų kryptis planavimas neatitinka šios dienos realijų, nes žmogus, pabaigęs mokslus, pirmiausiai turi sugebėti save įtvirtinti darbo rinkoje, nebūtinai dirbdamas tos srities specialistu, pvz., ekonomistas, teisininkas, pedagogas gali puikiai vadovauti įmonei.

Šešta, priemonių plane numatoma sukurti aukštojo mokslo sistemos valdymo modelį, neįtraukiant socialinių partnerių. Pažymėtina, kad sėkmingai bendradarbiaujant su verslu galime kartu sukurti darbo rinkos poreikius atitinkančią studijų ir mokslo bazę, orientuotą į naujų kompetencijų studijuojantiems suteikimą. Taip pat, iš Plano nėra aiški, kokia bus siūloma proporcija tarp taikomųjų ir fundamentinių mokslų finansavimo viešaisiais pinigais. Siūlytume numatyti ir taikyti 70 proc. finansavimo taikomiesiems mokslams ir 30 proc. fundamentiniams mokslams finansavimo proporciją.

Septinta, nepritariame Plane numatytam veiksmui „*įsteigti analitinį centrą, skirtą mokslo, švietimo, mokymosi visą gyvenimą, socialinės lygybės, žmogiškųjų išteklių ir inovacijų stebėsenai ir analizei*“. Šiuo metu prie Vyriausybės veikianči STRATA visas šias funkcijas atlieka, todėl nesuprantama, kam

Gedimino pr. 2/1-28, LT-01103, Vilnius, Lietuva
Tel. +370 5 212 1111, info@lvk.lt, www.lvk.lt

reikalingas dar vienas analitinis centras. LVK nuomone, valstybės siekiamybė turėtų būti turimų kompetencijų, funkcijų centralizavimas, siekiant taupyti valstybės resursus ir juos investuoti ten, kur jų labiausiai trūksta. Nepritariame, jog kiekviena ministerija, siekdama priiminti sprendimus, turėtų įsisteigti atskirą analitinį centrą, kadangi tai per brangu valstybei. Todėl **siūlome nesteigti naujo analitinio centro**, o pagal poreikį plėsti STRATA pajėgumus, kad Lietuva turėtų vieną bet stiprų ir pajėgų analizės centrą. Pažymėtina, kad valstybės biudžeto lėšos turi būti naudojamos efektyviai, nesteigiant išimtinai ministerijos poreikiams atskiros institucijos.

Aštunta, neaiškus tikslas steigti mokslo ir inovacijų pareigūnų tinklą vyriausybės institucijose, nepateikiant jokios kaštų ir naudos analizės bei siekiamų tikslų. Abejojame, ar neįmanoma išnaudoti jau esamos infrastruktūros nesteigiant vis naujų brangiai kainuojančių darinių.

Devinta, ypač svarbi ir kolegijų tinklo peržiūra. Turėtų būti aiškiai įvardijamas tokios priemonės tikslas ir pateikti argumentai, kodėl šiandien nėra atliepiami nacionaliniai ir regioniniai ūkio ir darbo rinkos poreikiai. Siūlome įtraukti socialinius partnerius, jei ši priemonė bus vykdoma.

Taip pat, nėra aišku ar bus atsižvelgiama į rinkos poreikius planuojant valstybės finansuojamų studijų vietas ir sukreikiant galimybę kolegijų ar/ir net profesinių mokyklų studentams įgyti kvalifikaciją universitetuose.

Dešimta, Plane numatoma įveikinti kompetencijų centrų sistemą, užtikrinančią praktinio mokymo įgūdžių įgijimą sektoriniuose centruose. Atkreipiame dėmesį, kad sektoriniai centrai yra pakankamai brangi priemonė, todėl siūlome naudotis esamu potencialu versle ir kompetencijas vertinti realiose darbo vietose. Tai derėtų ir su siūloma priemone - įtraukti meistrus –praktikus realioje darbo aplinkoje. Siūlome išnaudoti efektyviai esamas priemones, nekuriant naujų ir neinvestuojant daugiau į brangius sektorinius centrus.

Ne mažiau svarbu ir tai, kad Plane **visiškai neįvertinta nevalstybinio (privataus) mokslo vieta Lietuvos švietimo sistemoje**. Pasinaudodami proga primename, jog valstybės siekis turėtų būti mokslo kokybė, todėl siekiant darnios, lygiomis galimybėmis ir sąžininga konkurencija grįstos švietimo sistemos plėtros, turėtų būti atsisakoma dirbtinio švietimo sistemos skirstymo į valstybinę ir nevalstybinę. Valstybė turėtų būti viešųjų paslaugų užsakovė ir sudaryti vienodas sąlygas veikti, būti lygiaverčiai finansuojamoms, gauti ES struktūrinių fondų paramą visoms švietimo organizacijoms nepriklausomai nuo to, kas yra jų steigėjas, kaip tai sėkmingai veikia daugelyje aukščiausių ugdymo kokybę turinčių Europos valstybių. Sąžininga konkurencija ir lygios veiklos galimybės yra ne tik laiduojamos LR Konstitucijoje, bet ir kuria fundamentalias prielaidas didesnei kokybei, geresniam efektyvumui ir atskirties mažinimui.

Atkreipiame dėmesį, jog didžiąja dalimi nevalstybinis švietimo sektorius, o ypač profesinis ir aukštasis mokslas, šiuo metu veikia be jokios papildomos valstybės paramos, tačiau jam taikomi visi teisės aktuose numatyti reikalavimai, institucijos yra vertinamos ir akredituojamos, o ugdymo kokybė jose atitinka visus teisės aktais numatytus ugdymo kokybės parametrus.

Pažymėtina, kad Plane neatsispindi mokslo ir verslo bendradarbiavimas, kas galėtų duoti gerų rezultatų kuriant naują darbo aplinką ir naujas darbo vietas Lietuvoje.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Generalinė direktorė

Eglė Radišauskienė

Originalas siunčiamas nebus

Ineta Rizgelė, el.p. ineta@lvk.lt, tel. nr. 8 5 212 1111